

SKOLPSYKOLOGERNAS OCH SKOLKURATORERNAS VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2013-2014

Sammanfattning

Skolpsykologens och skolkuratorns arbete har bestått dels av arbete inom skolans mångprofessionella elevvårdsgrupp, konsultation och övrigt samarbete med lärare, dels av direkt klientarbete med elever och deras familjer. Skolpsykologen och skolkuratorn samarbetar med hjälpinstanser utanför skolan. Arbetet är såväl förebyggande som ingripande.

Under läsåret har skolpsykologerna och skolkuratorerna arbetat med 670 elever/studerande. Detta innebär att 17 % av lågstadieleverna och 20 % av högstadieleverna, samt 9 % av gymnasieeleverna fått hjälp av skolans psykolog eller kurator.

I de lägre årskurserna dominerar inlärningsmässiga frågor vid sidan av känslomässiga svårigheter, beteendesvärigheter och familjeproblematik. I de högre årskurserna arbetar elevvården mest med skolfrånvaro och motivationsproblem, men även känslomässiga svårigheter och problem med kamrat- och familjerelationer uppmärksammas.

Skolkuratorns och skolpsykologens insatser innebär oftast utredande och stödjande samtal med elever, lärare och föräldrar. Skolpsykologens arbete inbegriper även psykologiska utredningar och planering av undervisningsarrangemang. Under året har skolpsykologerna och skolkuratorerna deltagit i 555 elevvårdsmöten. Förebyggande insatser i klasser och grupper har gjorts 177 gånger och har bl.a. gällt vänelevsverksamhet, arbete för att skapa gruppanda i en klass, mobbningsförebyggande och insatser för att reda upp konflikter mellan elever. Kartläggningar av klasser görs ofta i årskurserna 1, 7, 10 samt på 1:a årskursen i gymnasiet.

Personalresurser

Under detta läsår har fyra av fem kuratorsbefattningar skötts på heltid och en på 80 %. En av befattningarna har skötts som ett vikariat hela läsåret och en annan befattning har skötts av en vikarie från mitten av september. Båda vikariaten har skötts av behöriga vikarier.

Under detta läsår har alla fem skolpsykologsbefattningar skötts på heltid. En nyanställd psykolog inledde sitt arbete i september 2013.

Fördelning av resurserna till skolorna

Skolkuratorerna har arbetat huvudsakligen inom årskurserna 7-10 och i gymnasierna. Arbetstiden har fördelats så att kuratorerna arbetar tre dagar i veckan på högstadieskolan och två dagar på gymnasiet.

Kuratorerna har åtagit sig vissa uppgifter i årskurserna 1-6 och psykologerna har i sin tur åtagit sig vissa uppgifter i årskurserna 7-9.

Psykologerna har i huvudsak haft arbetsuppgifter från förskolor och fram till årskurs 6. Psykologerna har ansvarat för verksamheten i 3-5 lågstadieskolor samt i 3-5 förskolor per man. Vid fördelningen har man tagit hänsyn till elevantalet i skolorna och skolornas geografiska placering.

Kuratorerna har haft möjlighet att konsultera skolpsykolog vid behov, framför allt gällande elever med inlärningsproblematik i högstadiet. Skolpsykologerna har haft möjlighet att konsultera skolkurator i fall med svår familjeproblematik på lågstadierna. Minervaskolan har haft tillgång till både skolpsykolog och skolkurator.

Elevvårdarresursen är lika stor i låg- och högstadiet när man räknar psykolog- och kuratorsarbetsdagar i relation till elevantalet. Resursen i grundskolan är dubbelt så stor som i gymnasiet. Satsningen är således störst inom grundskolan i linje med tanken om tidigt ingripande. Dessutom har grundskoleleverna lagstadgad rätt till elevvårdstjänster, vilket studeranden vid andra stadiet ännu detta läsår saknat.

Internt samarbete

Undervisningschefen är kuratorernas och psykologernas förman. Kuratorernas och psykologernas arbete planeras och koordineras av undervisningschefen tillsammans med ledande kurator och ledande psykolog. Elevvårdsärenden har diskuterats vid fyra gemensamma möten under läsåret.

En psykolog och en kurator har tillsammans med ledande psykolog och kurator varit utsedda att representera elevvården i den svenska krisgruppen för daghem och skolor.

Skolkuratorerna har träffats en gång i veckan för kuratorsmöte, studiebesök eller utbildning. På kuratorsmötena har kuratorerna kunnat konsultera varandra i

svårare elevärenden och diskutera aktuella gemensamma frågor. Kuratorerna har haft grupphandledning med utomstående handledare en gång i månaden under läsåret.

Psykologerna har träffats en gång i veckan för genomgång av gemensamma arbetsuppgifter, planering och intern handledning. Psykologgruppen har även haft möten med olika samarbetsinstanser. Psykologerna har haft handledning med en utomstående handledare två gånger under hösten och med en annan handledare fyra gånger under våren.

Ledande kuratorn har handlett praktikant i tio veckor under våren. Kuratorspraktikanten studerade vid Svenska social och kommunalhögskolan.

Arbete inom skolans elevvård

▪ Elevvårdsgrupper

En grundpelare i elevvårdsarbetet på skolorna är det mångprofessionella arbetet inom elevvårdsgrupperna. Grupperna sammankommer regelbundet, oftast en gång i veckan. Lärare och elevvårdspersonal deltar. Grupperna är ett forum för diskussion om elevernas utveckling och ger möjlighet att diskutera åtgärder för barn och unga vars utveckling väcker oro. Under året har 555 elevvårdsmöten hållits. Inom grundskolan behandlas varje klass två gånger under ett läsår. Dessutom sammankommer elevvårdsgruppen för att behandla aktuella elevvårdsärenden samt följer upp elevvårdsarbetet.

▪ Förebyggande arbete

Kuratorer har deltagit i vänelevsverksamheten i sina högstadieskolor. Kuratorerna har även engagerat sig i besöksdagar för blivande 7:or, startveckor och lägerskolor för 7:orna på hösten.

På flera gymnasier har kurator fört minisamtal med alla elever i årskurs 1, för att kartlägga vilka elever som behöver mera stöd och hjälp och för att sänka tröskeln för eleverna att ta kontakt med kurator vid behov. Kuratorerna har även deltagit i gymnasiernas startdagar för nya studeranden.

Kuratorer och psykologer har i förebyggande syfte arbetat med elevgrupper i skolan. Inriktningen har varit kamratstödande verksamhet och arbete för att skapa gruppanda i en klass. Verksamhetsformer har varit temagrupper för elever och studerande, lektioner och kartläggningar av klasser.

För att förbereda elevernas övergång från årskurs 6 till årskurs 7 har kuratorerna och psykologer deltagit i överlåtelsemöten med givande och mottagande skolans elevvårdsgrupper. Syftet med mötet är att med föräldrarnas samtycke överföra information som kan underlätta elevens övergång till en ny skola. Psykologerna har deltagit i överlåtelsemöten angående elever som inleder sin skolgång

tillsammans med förskolpersonal och föräldrar. Även överlåtelsemöten gällande enskilda elever har hållits och då har föräldrarna deltagit.

Det konsultativa arbetet med skolpersonalen ökar.

Arbete med elever och föräldrar

Antal klienter i olika skolstadier under åren 2008-2014

<i>Psykologer</i>	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
förskola-åk.6	224	276	286	284	293	333
åk.7-10	14	9	9	7	17	8
gymnasium						
Sammanlagt	238	285	295	291	310	341

<i>Kuratorer</i>	2008-2009	2009-2010	2010-2011	2011-2012	2012-2013	2013-2014
förskola-åk.6	22	14	14	19	23	24
åk.7-10	248	233	232	204	211	201
gymnasium	83	75	102	100	97	104
sammanlagt	353	322	348	323	331	329

Skolpsykologerna och skolkuratorerna har under läsåret arbetat med 670 elever/studerande och i de flesta fall med deras föräldrar.

Antalet elever fördelar sig på följande sätt: 53 % från förskolan till årskurs 6, 31% från årskurs 7-10 och 16 % från gymnasiet. Grundskolan har tilldelats en större psykolog- och kuratorsresurs i enlighet med gällande lagstiftning.

Resurserna utnyttjas aktivt av elever och föräldrar. 20 % av eleverna i årskurs 7-10 har kontakt med kurator eller psykolog och 17 % av eleverna i förskolan – årskurs 6 har kontakt med skolpsykologen eller kuratorn. I gymnasiet har 9 % av de studerande kontakt med kuratorn. Jämfört med i fjol har andelen elever som har kontakt med skolpsykolog eller skolkurator ökat i grundskolans lägre klasser.

Orsaker till psykologernas klientkontakter i grundskolan

	2013- 2014
Inlärningsssvårigheter	25 %
Undervisningsarrangemang	9 %
Beteendesvårigheter	18 %
Känslomässiga svårigheter	23 %
Kamratrelationer	16 %
Problem inom familjen	9 %

I 34 % av orsakerna till klientkontakterna rör frågeställningen inläring i någon form. De övriga 66 % av orsakerna till klientkontakterna berör frågor kring välmående, trivsel och relationer.

Orsaker till kuratorernas klientkontakter i grundskolan

	2013- 2014
Inlärningsssvårigheter	2 %
Undervisningsarrangemang	7 %
Beteendesvårigheter	33 %
Känslomässiga svårigheter	25 %
Kamratrelationer	19 %
Problem inom familjen	14 %

Kuratorernas klientkontakter berör huvudsakligen frågor kring välmående, trivsel och relationer. Gällande beteendesvårigheter har kontaktorsaken oftast handlat om skolfrånvaro och bristande motivation.

Orsaker till klientkontakter i gymnasiet

	2013- 2014
Inlärningsssvårigheter	0 %
Undervisningsarrangemang	2 %
Beteendessvårigheter	37 %
Känslomässiga svårigheter	30 %
Kamratrelationer	16 %
Problem inom familjen	15 %

I gymnasierna har arbetet med motivationsproblem och skolfrånvaro ökat ytterligare under detta läsår. Depressions- och ångestsymptom är också vanliga orsaker till kontakt med kurator.

Kontakt med samarbetsinstanser i enskilda elevärenden

Vårdnadshavarna är skolpsykologernas och skolkuratorernas viktigaste samarbetsparter. Merparten av arbetet med eleverna är fokuserat kring deras skolsituation. Inom skolan sker samarbete med lärarna och elevvårdsgrupperna. Samarbetet med skolhälsovården har intensifierats p.g.a. att skolläkarremiss krävs för vidare utredningar inom specialistsjukvården. Skolpsykologerna har främst samarbetat med barnskyddet, neurologin, den svenska barnpsykiatriska polikliniken och den svenska familjerådgivningsbyrån. Kuratorerna har främst samarbetat med barnskyddet och ungdomspsykiatrin. Samarbetet med Folkhälsan och barnskyddet gällande tidigt ingripande i skolfrånvaro fortsätter.

Planer inför läsåret 2014-2015

Den 1.8.2014 träder en ny elev- och studerandevårdslag i kraft. Den nya lagen omfattar elev- och studerandevårdsarbetet i förskolorna, den grundläggande utbildningen samt andra stadiet. Läroplaner gällande elev- och studerandevården har skrivits för förskolan, den grundläggande utbildningen och för gymnasierna och skolorna skall under hösten skriva enhetsvisa elevvårdsplaner.

Studeranden på andra stadiet får i och med den nya lagen subjektiv rätt till kurators- och psykologtjänster. Kurators- och psykologtjänster skall erbjudas inom lagstadgad tid (samma arbetsdag / därpå följande arbetsdag i akuta ärenden och inom sju arbetsdagar i övriga ärenden). Nya psykolog- och kuratorsbefattningar krävs för att uppfylla lagens krav.

Strukturen för elev- och studerandevårdsarbetet kommer i och med den nya lagen att ses över, bl.a. mötesstrukturen. Arbetet kommer att delas upp i gemensam elevvård, pedagogiskt stöd och lösningar samt individuell elevvård. Tyngdpunkten skall ligga på förebyggande arbete.